

og jeg tvivler da meget om, at der indenfor disse to Retninger vilde vise sig særlig meget Frisind overfor de andre. Jeg er tilbøjelig til at tro, at det, man kalder Frisind eller med et kirkeligt Udtryk Tolerance, vil blive adskilligt stærkere indenfor en Folkekirke i Øjeblikket end indenfor en Frikirke. Naar en Del af disse „andre“ har været saa stille hidtil, tror jeg, det kommer for en stor Del af, at de have været, ja lad mig bruge et noget stærkt Udtryk, terroriserede af Grundtvigianernes og Indre Missions Folk. Der har fra disse to Retningers Side — jeg anerkender i øvrigt den aandelige Vækst, de indenfor vort Samfund have givet Stødet til — været nogen Terrorisme overfor dem, der ikke helt have kunnet gaa med dem.

Jeg nævnede, at jeg vilde undtage en enkelt Episode i vor kirkelige Lovgivning fra muligvis at have arbejdet for dem, og det er Episoden i 1903, da det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) begyndte paa sit kirkelige Lovgivningsarbejde og kom med sine Lovforslag om Menighedsraad og et kirkeligt Udvalg. Jeg erindrer saa tydeligt endnu fra et Stiftskonvent ovre i Maribo, hvordan jeg med andre maatte staa og kæmpe for denne Mands Stilling paa det Omraade og hævde, at han virkelig vilde noget godt for vort Kirkefolk. Præsteskabet var ham ikke gunstigt; Præsteskabet var imod ham; Præsteskabet mente, at der blev givet for meget til Menigmand. Vi, der ønskede, at Menigmand skulde have Del i det, kunde ganske vist se, at der var meget, man kunde klage over, ganske særlig med Hensyn til det kirkelige Udvalg; der, som jeg før har sagt, havde en ganske antediluviansk Valgmaade; det var en frygtelig Maade, hvorpaa det Udvalg skulde vælges. Men nok sagt, vi havde Fornemmelsen af, at det, der skete den Gang, var ikke blot en Lovgivning for de Retninger, der skulde kaldes de vaagne og aandelige Retninger i Folkekirken, men netop en Lovgivning for alle de smaa, alle de stille. Det kirkelige Udvalg skulde jo ikke blive siddende, og vi haabede, vi kunde komme udenom, hvad det muligvis vilde vedtage af reaktionære Ting; men nu kom det almindelige Kirkefolk og skulde være med. Saaledes stod det ogsaa i 1909, da Menighedsraadslovsforslaget blev forelagt. Det var et Lovforslag om Menighedsraad, mere frisindet end det tidligere, og der var ikke paahægtet noget kirkeligt Udvalg. Derfor stemte vi for det, og jeg var glad for det, idet jeg

tænkte mig, at der altid kunde komme mere bagefter, og det var dog et Forslag i Retning af at faa hele Folkekirken med. Saa blev imidlertid det kirkelige Udvalg hængt paa, og derfor var det umuligt at stemme for det, fordi det oppe i Lands tinget af Ordføreren udtrykkeligt blev hævdet, at fra deres Side og dermed fra den store Del af Befolkningen, de repræsentere, blev det betragtet virkelig som en Kirkeforfatning, der nu blev sat i Stil, med et Overhus i Form af det kirkelige Udvalg. Jeg udtalte den Gang og vil gerne gentage det nu, at jeg er ingen Modstander af en Kirkedag. Tværtimod, jeg ønsker en Kirkedag paa Grundlag af Menighedsraad, valgte ved lige og almindelig Valgret. Jeg mener ogsaa, den skulde have Lejlighed til ved Siden af Provst og Biskop at udtale sig og give Lovgivningsmagten og Ministeriet Raad.

Men dette Forslag nu i 1910 maa jeg udtrykke min højeste Forundring over, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) kan gaa med til. Jeg forstaaer det ikke, men jeg maa have misforstaaet det ærede Medlems Stilling i 1903, eller ogsaa maa hans Stilling i 1903 og i Fjor ikke have været en saadan, som jeg tror. Dette Lovforslag er og kan ikke være andet end et Lovforslag, der atter opløser. Det er en Lovgivning ad samme Vej — det er fremhævet hele Tiden — som Valgmenighedsloven og Loven om Sognebaandsløsning, atter en Lovgivning for disse to Retninger. Der var en æret Taler her, som sagde, at det var et meget kalejdoskopisk Lovforslag, og jeg maa sige: Ja, det er i højeste Grad kalejdoskopisk. Man skulde vente, at det var et lille Jerusalem, der blev lavet i den danske Folkekirke — Jerusalem betyder Fredens Stad —, hvor virkelig de, der erklære sig for Kristne her i Landet, kunde søge hen. Men i Stedet for forekommer det mig, at dette Lovforslag gør Kirken til et Babylon, volder en fuldstændig Forvirring. Da jeg havde siddet og læst det igennem og læst om Valgmenighedsmedlemmerne, der kunde stemme forskellige Steder, hvor de vilde, om Femtedels-Præsterne, der skulde indtræde, saa kom jeg til at tænke paa Prokurator Barding og Brown i Hostrups »Soldaterløjer«. Jeg tænkte: Der have vi nu Sognebaandsløserloven — det er den første Peter, og Valgmenighedsloven — det er den anden Peter; nu kommer Femtedels-Præsten for Indre Mission — det er den tredje Peter; hvem kan nu hitte ud af de 3 Petere?